

Töölise Hääl

Eestimaa Töölisühingute Keskliidu häälekandja

Nr. 5

Mai 1929

II aastakäik

Tellimise hind postiga:
 Aastas 120 senti
 6 kuu peale 60 "
 3 " " 30 "
 1 " " 10 "
 Tellimisi võtavad vastu kõik
 postkontorid ja ametiühingud.

Ilmub 1 kord kuus.
Üksik number 10 senti.
 Adress: Tallinn, W. Pärnu mnt. 31.

Kuulutuste hinnad:
 1 lehekülj 20 kr
 1/2 " " 10 "
 1/4 " " 6 "
 1/8 " " 3 "
 Keskraamatite müük ees ja teisel pool 50% kallim.

Sisukord: 1) Ametiühingulised sihid olgu selged. 2) Jaan Piiskar Eestimaa Töölisühingute Keskliidu teine tegewusaasta. 3) Orvusio: Noortöölised ametiühingulise liikumisse. 4) Pagariettevõtjate nurjaläinud demonstratsioon. 5) Kommunistliku liikumise otsi ametiühingulises liikumises. 6) Maailma ametiühingulisest liikumisest Rahvusvahelise Ametiühingulise Liidu majandusprogramm. 8) Prantsusmaa üleriikline majandusreform. 9) Kapitali süüd. 10) Välismaisetest ametiühingutest. 11) Sisemaisetest ametiühingutest.

Ametiühingulised sihid olgu selged.

Grupi huvid allugu üldhuvidele.

Ametiühinglane peab oskama näha tänapäewast kaugemale.

Kui mõni organisatsioon tahab tegutseda oma liikmete huvides, siis peab ta esijoones jelle eest hoolitjema, et välised mõjud ja takistused ei pääseks piirama ta arenemist. Samuti tuleb ametiühingutel kõige tõsisemalt leida abinõusid, et kindlustada oma kutseala töölise õigust võtta osa ametiühingulise liikumise ja tegemise. Ettevõtjaid tuleb juuda tunnustama töölise organisatsioone, kui kutseala töölise huvide ainjaid kaitsjaid ja esindajaid.

Sarilikult ettevõtja näeb igas tema mõjule mitteallumas „oma“ töölise organisatsioonis waenlast, keda tema võimaluste kohaselt püüab alla suruda ja ta tegemust takistada. Kui organisatsioon on tugev, siis püüab ta vähemalt kaudselt ja kõrvaliste teede kaudu tema kasvu takistada ja halvata.

Ametiühingute ülesanne ei ole üffi kaitssta oma organisatsiooni ja tema liikmeid sarnaste terroriistlikkude aktide ja korraldustu vastu, vaid nad peavad oma tähelepanu pöörama ettevõtete heafääkaigu korraldustele, mis tihti muutuvad töölise ühinemismahadusele kardefamatels püünisteks. Kas ei tähenda sagedasti odawate wabrikuforterite andmine töölise aheldamist ettevõtte juure. Töölise ühi-

sel wäljaastumisel ettevõtja vastu ahwardab neid jagedasti lahtilaskmine. Ettevõtte pensionikasjad, ettevõtte tarvitajateühijused ja teised sarnased mõivad fergesti ojutuda takistufeks ametiühingulisele tegemisele.

Ametiühingud peavad hoolitjema oma enefe olemasolu ja liikumismahaduse eest, peawad hoolt kandma, et neil mõimalik oleks wabalt liikmeid koguda ja neid mõjutada, alles nende tingimuste olemasolu mõimaldab neil täita ametiühingute tõfiseid ülesandeid. Ametiühingulise tegemuse piirid mõivad olla wäga mitmesuguse ulatufega. Ametiühingud mõivad enefe ülesandeks teha oma liikmeid kaitssta kõigi hädade vastu, kaitsstes nende kui tarvitaja, maksu maksja ja riigikodaniku õigusi. Kuid see pole tingimata wajalik.

Olulifem on, et ametiühingud oma sihte selles näewad, kuidas omi liikmeid kõikides liifimustes mis ijefekts otfehofejelt jeatud, efitada juudatfid ja see oleks töölepingute ja töökaitsse korraldamine. Organisatsiooni raamid olgu tõmmatud nii kuidas soowitakse, jst ametiühingud ei lähtu üldistest ideoloogiatest, waid tegelikkudest olufordadest, jst need on teatud palgafaajate gruppide majanduslikud olufordad, mis korraldamist nõuawad. Sitja-

rimaline organisatsioon kaitjeks teistest hoolimata ainult oma liikmete materjaalide huve, kasutades igat juhuft, et teista hea ainult oma monopoli olukorras oleva gruppi eest. Kui tööliskond on aga enam arenenud ja organisatsioon edumeelselt korraldatud, jeda enam saab ta arvestama ka teiste töölisgruppide huvidega, jaab arvestama fogu töölisklassi edasijammumifega kui ka fogu majanduse arenemifega.

Peale selle kui jofiaalsete mahetordade edu on põhjalikult lõhtunud endife patriarhaalse mahetorra ettemõtja ja töölife mahel, ei ole moodfale töölifile enam kuidagi wiifi wastumõetaw ettemõtja poolt antaw lorter ja priifoft oja palgana. Töölife kõitmine ettemõtja maja ja laua külge kujutab enefeft töölife liikumismahadufe piiramift ja ei mõiks ametiühingulifefst feifukohaft kuidagi olla wastumõetaw. See takiftab töölifft ofamõtmraft ametiühingulifefst eluft ja jellepärraft olgu ametiühingute ülesanne jelle wastu mõidelda.

Kollektiivne tööleping ja jelle kindlaksmääramine teatud ajaks on ametiühingutele

mäga tähtis. Muidugi on kollektiivlepingu läbiwiimifeks tarwilift ametiühing, kes teda mitte ainult ei sõlmi, waid ka wõimas on tema täitmife järele mahwama. Kollektiivne tööleping annab töölifefte nende palgaolude juhtes palju juurema kindlufe ja piifwufe. See lepingute wiis lafeb töölifefst tunda end juure terwilu liikmena, oma ifilfikke, wäikfeid huwifid wähemaks pidades kufjefeltfimeefte foguhuwidest, nii fiis kaswatades ühifitummet. Ei wõi midagi olla paremat, kui töölifft õpetada ja harjutada ühifefst mõtlima ja tegutsema.

Kui mõtelda jofjiaalistliku majandufe ülesehituft, fiis on ametiühingute ülesanne, kaswatukslikkude abinõudega töölifft küpfeks teha uue korraldufe jaoks, nendes arusaamift äratada jelle üle, kui tarwilift on alluda üldfufe huwidete ja end tunda wastutajana majanduslikus edus. Ametiühingu ülesanne on koolitada oma liikmeid, et nad suudaksid fõrd täita neid ülesandeid, mis nendete määratud uues majanduskorras.

Cestimaa Töölisühingute Refkliidu teine tegewusaasta.

Rõomustaw arenemine igal alal.

Jaan Piiskar.

Cestimaa Töölisühingute Refkliit loodi 1927. a. aprillis peetud ametiühingute kongressil, jeeaga kaks aastat tagaft. Kuna efimene tegewusaasta fulus juurelt ofalt Riidu enefe organisefimifefle, oli läinud aastal juba

efikohal ametiühinguline tegewus ja töõkorraldus,

et luua eeldufst nii Refkliidu kui ka ametiühingute edukaks tegewuseks.

Olude jumnil on Refkliit jeni pidanud enefe peale wõtma hulga sarnaseid

kohalifku laadi ülesandeid,

millifjed peakfid kuuluma, ja tulewifus kahtlemata lähewadki kas kohalifkude ametiühingute wõi wastawate kufjelitunde kätte. See on juurendanud töõd ja takiftanud nii mõnegi küfimufe lahendamift, mis oleks pidanud Refkliidu töõkawas olema filmapaiftwamaal kohal. Criti takiftawalt ja halvawalt on aga mõjunud Refkliidu tegewusje

ainelife külje nõrkus,

tuna noored ja samuti ainelifefst kehwad ametiühingud jeni weel pole suutnud Ref-

liitu jelleft küljefst tarwilikult kindlustada. Üldifefst wõttes on

Refkliit fiiski tugewunenud

ja on omandanud juhtiwaga koha meie ametiühingulifes liikumifes, moodustades enefeft jõu, millega tuleb arwestada.

Refkliidu juhatus,

milline walitti efimejel kongressil (6.—8. jaan. 1928. a.), töõtas järgmifes koosfeifus: efimees J. Piiskar, abid: B. Gilman ja R. Must (päraft E. Joonas), sekretär A. Tulp, abid: S. Martinjon, J. Kurwits, W. Dras (päraft R. Must), kassahoidja A. Ostra-Dinas (päraft R. Tulp), abi A. Sirro; ametiühingute juhatusje liikmed: M. Adamjon, O. Gustafson, M. Digi, J. Norman ja E. Pefur. Juhatus pidas 28 koosolekut ja lahendas neil üle kahesaja küfimufe.

Soõksmate ja wähem tähtfate küfimuste lahendamifeks afutatti

Refkliidu sekretariaat,

kuhu kuulufid: efimees wõi tema afetättja, sekretär abidega ja kassahoidja. Sekretariaat

riaat pidas 48 koosolekut ja lahendas ligi 400 küsimust.

Peale selle töötasid Refkliidu juures mitmed

toimkonnad ja komisjonid,

millistest oleks nimetada: organiiseerimisbüroo, juriidiline büroo, kultuurtoimkond, töötatöölise toimkond, palgakomisjon j. t. Sarnase tööjaotuse tõttu suudeti võrdlemise väheste jõududega töötada mitmesugustel aladel.

Minelist toetust

on Refkliit läinud tegemusaastal saanud: riigivanema summadest esimese ja teise kongressi kulude katteks kumbagil korral 500 fr. ja peale selle esimese kongressi saadikutelt pooles juuruses sõidukulude tasumiseks 182 krooni, Tallinna linnavalitsuselt teise kongressi kuludeks 200 krooni. Edasi on saadud vähemaid summe nende suletud ametiühingute varandustest, millistele ei leitud kohti peal järeלטulijaid, mistõttu need varandused wabariigi walitsuse otsusega määrati Refkliidule.

Wälismaalisk toetust saadi Rootsi ametiühingute liidult ametiühingulise ajakirja wäljaandmiseks 2000 krooni ja Rahwuswaheliskelt Ametiühinguliskelt Riidult iga kuu 147 krooni. Wiimane toetus on määratud kuni tänawuse nowembrikuuni.

Kuna päewakorral on gildide waranduste üleandmise küsimus, astus Refkliidu juhatus samme, et oja neist antaks üle Refkliidule, kui organisatsioonile, kes praegustes oludes suurelt osalt täidab n. n. wäike-gildide ülesandeid. Küsimus on praegu lahine.

Ametiühingultne pere kasvab.

Refkliitu kuuluwate ametiühingute arw ulatab praegu 28 peale ja nende liikmete kogusumma 5562 peale. Peale selle on mõne perekas ametiühingu wastuwõtmine ligema aja küsimus.

Et luua korda ja jüstee mi ametiühingulise liikumise, on Refkliidul osalt wälja töötatud, osalt walmimas

mitmesugused kodukorrad,

millistest wõiks nimetada: liikmete wastuwõtmise kord, streigi- ja toetuskapitalide, asjaajamise j. m. kodukorrad. Peale selle korraldati Tallinnas läinud kewadel

ametiühingute tegelastele paarikuu liseid kurfused,

et neid tutvustada tegelikult ametiühingulise asjaajamisega. Teistes linnades ei saadud kurfusi korraldada ainelise jõu puudusel, kuigi seda tarwilikuks peeti ja kohtadel asja wastu huwi tunti. Selle asemel on aga Refkliidu juhatusel liikmed jägedasti esinenud ametiühingute koosolekul kõnedega ja jeltustega ametiühingulise liikumise päewaküsimuste üle.

Edasi on päewakorral ja teostamisel

ametiühinguliste liitude loomine,

et koondada oma ülemaalise keskkoha ümber kõiki teatava tegemusala ametiühinguid.

Ühendust on otsitud ka

teiste kutse liitudega,

kes jeni pole astunud Refkliidu liikmeks, nagu riigiteenijate, radteelaste, postiteenijate, õpetajate j. t. liidud. On eeldusi, et ligemal ajal nendegagi tihedam kontakt teostub ja wiimaks wast ühinemiseni jõutakse. Samuti on tihedat sidet peetud

töölise wanematega,

korraldades nende ja ametiühingute juhatuste koosolekuid mitmesuguste küsimuste arutamiseks.

Wಿನewamateks küsimusteks

organiseerimistööl alalt, milliseid pole suudetud jeni rahuldawalt lahendada, olid läinud tegemusaastal: paralleelsete organisatsioonide küsimus Tallinnas (kaks kesknõukogu ja kaks toiduainete ametiühingut), millised tekkisid seetõttu, et mõnede nende ametiühingute esitajad, kes ei pooldanud liitumist Rahwuswahelise Ametiühingute Riiduga, püüdisid haarata eeltähendatud organisatsioonide oma mõju alla ja kui see neil korda ei läinud, lõhenemise eile kutsusid. See nähtus on nende organisatsioonide tegewust kahtlemata halwanud, kuid mitmekordised lepituskatked pole seegi tagajärge annud, sest lahkuminekute eile manajad pole suutnud wõi tahtnud oma wiljakult teelt loobuda. Samadel põhjustel tekkisid arusaamatused Refkliidu ja paari ametiühingu (maaldritööliste ja ehitustöölise) wabel, kusjuures Refkliidul tuli teist nendest korrale kutsuda ja hoiatada, kuna esimese Refkliitu wastuwõtmise küsimus selle tagajärjel on weel praegu otsustamata.

Rahvusvahelised suhted arenemad.

Rahvusvahelise liitumise alalt tuleb kõige pealt ära märkida, et G. T. Rejflit eelmise kongressi otsuse kohaselt kuulub Rahvusvahelise Ametiühingute Liitu, kuhu ta vastu võeti 18. jaan. läinud aastal. Seal poolt on arenenud elav kirjalik läbikäimine nende organisatsioonide vahel ja meie Rejflit on jaanud peale ainulise toetuse, mis eelpool ära märgitud, toetust kirjanduse näol. Ühtlasi on jaatud jelle tõttu astuda ühendusse teiste maade ametiühinguliste liitudega, kust samuti on jaatud mitmejuguheid tarvilikke marterjaale (põhikirju, kodufordi, ajakirju jne.), millistel eeskujuna juur tähtsus meie tööliskitumises.

Läinud kevadel forraldati Riias Balti maade ametiühingute (Eesti, Läti, Leedu) konverents, ojamõtjid ka R. U. Liidu peasekretär Sassenbach ja Rootsi ametiühingute liidu sekretär Bergman. Sellel konverentsil loodi

Baltimaade ametiühingute büroo,

kuhu kuuluvad Eesti, Läti, Leedu ametiühingute liitude esitajad. Büroo ülesandeks on ühtlustada nende maade ametiühingulist liikumist.

Järgmise sammuna on päewakorral

rahvusvaheliste kutsesekretariaatidega ühinenise küsimus,

millie mõned meie ametiühingulised keiforganisaafioonid juba teostanud, kuna see teistel veel eel seifab.

G. T. Rejflitu külastafid

läinud tegemusaastal rahvusvahelise tööbüroo direktor U l b e r t T h o m a s ja Saksja ametiühingute liidu sekretär R n o l l, kes kohapeal tutvunefid Eesti oludega ja tööliskitumiseega, kuna tänawujest kongressifst oja mõttis Rahvusvahelise Ametiühingute Liidu peasekretär S. S a s s e n b a c h.

Wäljaspool Eestit

mõttis töölise esitajana oja Rejfliidu esimees S. Piiskar läinud juwel Genfis peetud rahvusvahelisest t ö ö k o n w e r e n t s i s t. Ka rahvusvahelisest ajakirjanduse näitusest „P r e s s a“ kõlnis mõttis Rejflit oja oma wäljapanekutega. Tänamu juwel on kawatfijel pikem õ p e r e i s R o o t s i k o o s Läti ametiühinglastega, kui jelleks toetust jaadafje.

Ruidas arenes palgawõitlus.

Töölise palgawõitlus on meil wõrdlemifi noorte Ametiühingute juures üks raskemaid, aga ka üks tähtsamaid küsimusi. See küsimus on olnud läinud tegemusaastal ka Rejfliidu tegemuskawas tähtsamal kohal. Juba uue juhatusje ametisse astumisel waliti jelle küsimuse arendamijeks eriline

palgakomisjon,

milline päraft ühendati sekretariaadiga.

Aasta kestes on Rejflit toetanud wõimaluste piirides meil ette tulemaid streigiwõitlusi, millistest meil läinud aastal olid suureulatuslikumaid

trükitöölise streif,

mis kestis mitu kuud, aga lõppes siiski töölise kaotusega, kuigi nad jaid tuntawat ainelist toetust rahvusvaheliselt kutsesekretariaadilt.

Teisena wõiks nimetada

rätsepatöölise streifi,

mis oli küll ette wõdetud wähe ma ette walmistusega, kuid mastaspoole nõrkuse tõttu siiski andis tagajärgi, wõimaldades teatava palgakõrgenduse.

Edasi wõeti käjile

elatismiinimumi wäljatõõtamine.

Rogutud andmete põhjal ja põhjalikkude arutuste järele tööliskorganisaafioonide esitajate koosolekutel määrati kindlaks wastawalt praegusele elumaksumusele elatismiinimumi kolmeliikmelise tööliskerekonna jaoks 136 fr. peale kuus ja neljaliikmelisele perekonnale 157 krooni kuus. See elatismiinimum on olnud aluseks läbirääkimistel ja palgakõrgenduse nõudmiste esitamijel.

Aasta kestel on palgakõrgenduse alal esitatud hulk märgukirju walitfusasutustele, millistes on tähelepanu juhitud töölise wiletfa elujärje peale, ja tehtud ettepanekuid palgaolude parandamijeks. Nii nõuti palgaalamäärade kindlaks määramist jeadusandlifel teel, wastawa rahvusvahelise kokkuleppe kinnitamist, riigi- ja eratöölise palgade tõstmist wastawate määruste abil. Samuti on toetatud teiste organisafioonide poolt esitatud nõudmifi nii palga kui ka muudel aladel.

Selle töö tulemuseks oli, et praeguse walitfujuse töö-hoolekandeminister L. Johanson Rejfliidu jellekohaselt soowil kokku kutfjus töölise ja töösturite esitajate ühijje nõupidamijje

palgatöitmise võimaluste selgitamiseks. Sel koosolekul selgus, et töösturid ei ole nõus läbirääkimisi pidama elatismiinimumi maksmapanemise üle. Seda arvesse võttes esitas töö-hoolekandeminister L. Johanson kaalumiseks ettepaneku — tõsta palkasid 15% võrra. Sellele ettepanekule vastasid töösturid eitavalt. Muidugi polnud siis enam mõtet läbirääkimisi jätkata. Selle asemel ajuti otsima

Teisi võimalusi tööliste olukorra parandamiseks

ja nihutati esirinda ületunnitöö piiramise ja selle eest lihtsatu maksimise küsimus, mis alal tööhoolekandeministri korraldustega on maksima pandud kindlam korraldustega. Edasi võeti käsitöö kollektiivlepingute küsimus. Kuna seni selleks puudus seaduslik alus, on see nüüd olemas kolmanda riigikogu lõpupäeval vastuvõetud jellekohase seaduse näol. Töölisorganisatsioonidel tuleb kasutada seda võimalust ja asuda mõtlema kollektiivlepingute elluviimise eest. Samuti töötati töölisvanemate seisukorra kindlustamiseks, kuid see küsimus ei leidnud 3. riigikogus lahendamist, kuigi tööhoolekandeminister vastava seaduseelõnu esitas.

Segewus töökaitse alal.

Töökaitse alal

tuli Reffliidul tegemist teha väga mitmesuguste küsimustega. Siin olgu kõige pealt nimetatud pagarite öötöökoostamise küsimus, mille üles võttis toiduainete tööliste ametiühing. Teatavasti võeti sellekohane seadus riigikogu poolt vastu enne laialiminekut. Edasi võttis Reffliidu esitaja osa meistrite, sellide ja õppinud tööliste seaduse arutamise riigikogu komisjonis, kus tal korraldada läks seaduseelõnuisje mõningaid parandusi jisse viia. Tähtsamaks osaks selles eelnõus on tööstustööpiilaste küsimus. Eelnõu ootab vastuvõtmist uues riigikogus. Samuti arutati haiguskindlustuse laiendamise küsimust, mis ka alles pooleli. Kuna kodanlikud ringkonnad kavatsevad seitsme ministri seadusega laamutada tööhoolekandeministeri, protesteeris Reffliidu juhatus selle vastu ja andis ühtlasi küsimuse ametiühinguile seisktoha mõtmiseks. Kõik ühinged pooldasid Reffliidu seisukohta. Vastuvõetud seadusega ühendati

see ministerium termelt haridusministeriuniga, mis esialgselt kavatst otstarbekohasem.

Reffliidul on praegu päevakorral hulk töökaitse küsimusi, millest kohta andmeid kogutakse. Ka sellest tööst on Reffliidul osa võtnud. Nii on kogutud andmeid 8-tunnilise tööpäeva kindlustamise kohta ühenduses parempoolse kallaletungiga Washingtoni konventsioonile, töönnetuste ärahoidmise võimaluste ja abinõude kohta, noortööliste töökaitse kohta, mehelolevate töölinaste palgatöö kohta, tööliste jumipuhkuse asjus, finnitatud konventsioonide elluviimise üle ja põhjuste kohta, mis mõned konventsioonid on seni finnitamata jne.

Paljud neist küsimustest, aga ka mitmeid teisi on arutatud ametiühingute juhataste ja töölismenemate ühistel koosolekutel. Ka on Reffliidu liikmeile oma juriidilise büroo kaudu antud tarbekorral õigusteadlikku nõu ja abi.

Tööpuuduse vastu mõtlemas.

Tööpuuduse ja töötatööliste küsimus

on samuti foku aeg olnud päevakorral. Olukorra selgitamiseks korraldati töötute koosolekuid ja loodi nende esitus vastava toimkonna näol. Mõnti hädababi tööd e paremat ja laiaulatuslikumat korraldust ning sellekohaste krediidide suurendamist. Ühtlasi käidi peale, et välismaile ei antaks neid tellimisi, mida võimalik on kodumaal täita. Selleks on praeguse valitsuse poolt lubadusi antud ja ka tegelikult välistellimisi piirama ajutud. Samuti on juhitud tähelepanu koduse töö korraldamatu peale ja sellele kaitset nõutud.

Segewus kultuurilisel alal.

Ametiühingulist selgitustööd

on peale suusõnalise propaganda tehtud lendlehtede ja kirjanduse ning oma häälekandja kaudu. Lendlehti lasti trükkida 1. maiks, nabitigi 10. aastapäevaks, trükitööliste freigi puhul jne. Peale omalt poolt väljaantud kirjanduse on asutatud Reffliidu juurde raamatukogu, mis hjaldb ametiühingulist kirjandust, ajakirju, põhikirju, kodukordi ja mitmesuguseid muid materjaale ametiühingulise liikumise kohta.

Haridusliku töö arendamiseks on asutatud tööliste haridusliku loomisele, mis peab jaama töölisklassi kultuuriliste or-

ganisatsioonide juhtivaks ja ühtlustavaks tekkohaks.

Peale selle kõige on tegutsenud väga mitmesuguste jooksivate liikimuste lahendamisel, milliste loetelu viiks pikale. Seni areneb ja

tugemneb Refliit, siis laieneb ja juuveneb ühtlasi ka töö. Eeldused on loodud selleks, et Refliit mõib areneda tugemaks ametiühinguliikseks tefforganisatsiooniks.

Noortöölised — ametiühingulise liikumise!

Walmistugem sügiseseks hooajaks.

Meie ametiühinguline liikumine on veel algajmes, kuid tõusu eel. Mida juuremaks muutub ametiühinglaste fogu, seda enam wajatakse organisateerijaid, funktsionääre. Ei ole veel küllalt sellest, kui töölised on oma ametiühingu liikmed ja maksawad liiknemaksu: on waja, et iga liige aitaks tömmata eemalolijaid ühingusse ja tööline oleks teadlik ametiühingulise liikumise sihtidest, arenemisejt ja erilaididest.

Süba praegune ametiühinguline liikumine wajab fogu rida usaldusmehti, kes peaksid siidet juhatusse ja liikmete wahel. Mitte üksti uusi liikmeid juure kutsudes, waid ka seletades oma seftimeestele liikumise siisu ja ülesandeid, seft halb ametiühing oleks sellane, kus liikmed on ainult passiwised liiknemaksujad, jah, wajatakse ju isegi liiknemaksujade seftasseerijaid ja wäikeste päewaulesannete seletajaid.

Säid ametiühingute liikmeid ja usaldusmehti aitawad seftada muidugi ametiühingute kurjused ja õpingud, kuid järellaswu liikimuse lahendub algusejt peale õieti noortöölise organisateerimisega ametiühingute juure.

Noortöölised, alaealised wõi täisea efmestest aastais, wõiwad moodustada töölise aktiivseima osa. On ju noortöölised-alaealised ekspluateeritawad veel halvemini kui täiskaswanud, nad wõiwad mõista klassiwõitluse mõtet oma kogemustest küllalt hästi, kuid kodanline õhkkond, millise nad wõiwad seftada kergemini igasuguste tingeltangelite ja spordifeltjidegi tõttu, wõib teha nad wõõrats, isegi waenuliseks oma klassi piüietele ning uimastada neid. Noortöölised paraku ei ole alati niigi erkjad klassiwõitluse mõttele kui pettumustes ja poliitilises ning majanduslikus surwes wäsitatud wanad töölised. Kui aga noortöölised jõuawad selgusele klassiwõitluses, siis nad kogemusteta ja teadmisteta ei õsta tihti hinnata ametiühingulisi wõitluswisse ega igapäewast piijtööd: nad tahawad wallutada maailma mõne päewaga — ja kui

see ei õnnestu, siis lööwad käega fogu liikumisele.

Noorele eale omane tuli ja energia on wäartuslik igale liikumisele, kuid ainult teadmiste ja õkuste jaadetuna ja teadlikult rakendatuna. Teadmistes teritatud noor wõib teha palju organisateerimiseks, ilma teadmisteta wõib muutuda isegi takistuseks. Mõil määral ametiühingud peawad hoolitsema noortöölise juuretõmbamisest ja organisateerimisülesannete usaldamisest noortele, samal määral nad aga peawad hoolitsema ka noortöölise ametiühingulise kaswatusse eest.

Täiesti loomulik on kui nooremad töölised moodustawad omaette ametiühingulisi õpirühmi, kas ametiühingute noorteseftioone wõi noorjotfialistlikkude ühingute ametiühingulisi seftioone, mille ülesandeks oleks häädse ja aktiivsete ametiühingute liikmete kaswamine. Kuna ametiühingud praegu on organisateerimise ajajärgus, mis nõuab erafordset tööd kõigilt tegewamailt liikmeilt siis pooldaksin enam wiimaseid, s. o. noorjotfialistlikkude ühingute ametiühingulisi seftioone. On ju noorjotfialistlikud ühingud oma olemusejt klassiwõitluse alusel seiswad kaswatus- ja kultuurorganisatsioonid, ning nende ülesanne on kaswatada töölisliikumise aktiivtegelasi kõigile aladele (parteisse, ametiühinguisse, tööliskultuuri- ja töölisspordi liikumisse). Sellased ametiühingulised seftioonid, millesse kuulufsid peamiselt noored tööstustöölised, wõiksid olla jagunemata tööalade järgi wähe-ma arwu juures, juuremad hulgad aga jaguneksid ametiühingulise eraldumise kohajelt. Teadagi nende efmene ülesanne oleks klassiwõitluse waimu kaswatamane jotfialismi tundmaõppimise teel (seft ametiühinguline liikumine ei j a a o l l a kodanline!), kuid pe-rõht oleks pöördud ametiühingulise ajaloole ja selle eri wooludele, ametiühingulise mõitluse saawutistele ükfiluil mail, töökaitsse seadustele ja lähemal nõuetele, tööpäewa ja palgatiifimustele, streigitliikumisele, tööter-wishoiule ja sellekohastele nõuetele, forteri-

ja omavalitjuspoliitilale, samuti aga eri tööharudele, praktilisele asjaajamisele, koosolekute korraldamisele ja ametiühingulisele agitatsioonile, töölisisühingutele j. m. Kahtlemata peab arenema ametiühinguline liikumine nii kaugele, et juur hulk ta tegelasi tunneb raamatupidamist, peab olema tuttav sotsialiseerimisküsimustega — kuid kõigis neis asjades ametiühingulised jektsioonid võivad anda ainult algeid. Erikirjustele jääb siin veel tööd küllalt, noorte oja on aga anda ametiühingulijelt haritud tööjõudu vähe- mais ülesandeks samuti tulevasi tööliste wanemaid.

Usum, et noorjotfialistlikud ühingud loodavate ametiühinguliste jektsioonidega juudawad sobida ametiühingutega seewõrra, et umbes aastase ettevalmistawa töö järele ametiühingud juudawad hakata kasutama noori oma ülesannete täitmiseks. On waja juba eelolewal sügijel mobiliseerida noortööliji siin märgitud ülesandeks — ja eestöid jelleks ongi

tehtud. Kilk on jõudus: wanemad ametiühinglased wajawad libedaste abijõude, noortel ei tarwitse jääda wiljatuiks teoreetiluiks waid wõiwad rakendada oma märsked teadmised kohe töösse. Kui uute liikmete juurewõtmisel, nii ametiühingulise solidariteedi kasutamisel, ühingute juhtimisel ja kindlate sibiide omandamisel sel tööl on palju tulemuisi.

Neli linna, Tallinn, Narwa, Pärnu ja Tartu, on noorjotfialistide algatuse poolest jõudsa pinnaga. Kuid ametiühinglaste kaswatamine alaku ka mujal. Loomulikult see uus töö ei saa jääda ainult noorjotfialistide hooleks — ta on edukas ainult siis, kui kogenud ametiühinglased ulatawad oma käe noorte töö awitamiseks ja kui nad kohe hakkawad kasutama noori jõukohaseiks praktiliseiks ülesandeks. Et nad teewad seda, jelles ma ei kahtle, samuti ei tule kahelda selle paratamatu algatuse wiljakuses.

Noored järkjärgulijelt ametiühingulise töösse!
Orwusto.

Bagariettewõtjate nurjaläinud demonstratsioon.

Õnnetu mäng leiwahinna tõstmisega.

Ebasi, pagaritöölised, oma õiguste laiendamise poole!

Aprillikuu kesknel hakkas maksma öötöökeeld pagaritööstuses, mis tegi lõpu senisele kesklaegsele, otstarbetule ja tööliste terwiit ning waimu tapwale kombese töötada ööseti. Ükski mõistlik inimene ei osanud leida kaaluwaid põhjusi, miks just pagaritöölisi karistatakse jellega, et nad kogu oma eluaja peawad higistama ööseti, miks ei wõi inimesed süüa leiba, mis on küpjetatud päewal. Ei saa ometi öösel küpjetatud leib maitsta päewal valmistatust pareml

Kui tarwitaja seisukohalt see ongi nõnda, siis ettemõtjad asusid algusest peale öötöökeelu suhtes eitawale seisukohale. Juba seaduse arutamise puhul riigikogu sotsiaalkomisjonis teatas juurema leiwawabriku Rotermanni esindaja, et wabrik öötöökeelu korral on sunnitud sulgema oma ukseid, sest ta ei saawat siis enam töötada. Teda toetasid agarasti wäiksemad ettemõtjad, wõi öieti olid sunnitud toetama, sest nad enamikus on olenewad Rotermanni weskli poolt antawat krediidiit.

Kui aga siiski ettemõtjate hoiatusest hoolimata öötöökeelu seadus wõeti wastu, asusid ettemõtjad otsima teisi konkse, kuidas äsfitada rahwast ules selle seaduse ja ta läbiwiijate

wastu. Saks osutus leiwahinna tõstmine. Alates filmapilgust, mil seadus hakkas maksma, wirutati müügihinnale tubli protsent juure, kusjuures althõlma poetati awalikkuse ette teade, et hinnatõusu põhjuseks olewat öötöökeeld. Tööliste arwu vähendamiseft ja tehase täielikust sulgemiseft ei teinud Rotermann enam juttugi. Selle ähwardusega oli ta sotsiaalkomisjonis teinud lihtsalt paha nalja.

Uga ka hinnatõusu põhjenduseft oli mõtlejal inimesel raske aru saada. Kuidas wõib ometi päewal küpjetatud leib kallimaks minna öösel valmistatust? Misjulgune oja valmistuskuludeft päewal peaks küll olema juurem õijetest? Keegi ei tea seda ja ka ettemõtjad ise pole suutnud anda rahuldawat seletust! Wende juuwoodrid kodanliste lehtede toimetustest on küll kadestamiswäärse wiisadusega süüdistanud seaduse kaitsjaid sotsialiste leiwahinna tõusus, aga kuidas nimelt seadus sellele tõusule kaasa aidanud, jääb ickagi arusaamatuks.

Kui klijimus asetati ametlikult kategoorilijel kujul ettemõtjatele, siis hakkasid nad kogeleva ja tasapisi pöörama asja hoopis teisale. Öötöökeeld ei olematki süüdi, seletasid nad lõpuks, waid hoopis teiitfugused asjaolud. Ri-

melt olewat tõusnud küttematerjali hind ja sellest ollagi tingitud leivahinna tõus. Paar nädalat hiljem hakati aga hinda juba alla lasta ja meie ei effi wiist palju, kui ütleme, et vähe aega pärast valimisi jääb leivahinna kõrgendusest järgi ainult paha mälestus. — Demonstratsioon on tehtud, see ei annud soovitatavaid tagajärgi, niiuud astub jälle jõuse turul valitsev mõistluse seadus, mis peab paratamatult wiina hinnad normaalsele tasapinnale.

Tööliskond on aga võinud näha sellest ettemõtjate manööverist, kui wiisalt nad seiwad vastu igale töökaitse seadusele, ka niisugusele, mis neilt ei nõua mingisuguseid juuremaulatuslikke majanduslikke ohvreid ega weereta neile peale mingisuguseid raskeid.

Kuid võtõõkeelu seadusega pole kaugeltki veel lahendatud kõik pagaritöölise huwid puudutawad küsimused. Neil, nagu teistelgi töölistel seisab ees mõtlus kollektiivse palgalepingu pärast, mis peab reguleerima nende palga- ja tööolusid terwes ulatuses. Seadusandluse kaudu on jeda raske teostada. Siin peawad pagarid ise käed külge panema; peawad ise oma ametiühingusse koondudes looma jõu, mille waral suudawad tungida edasi ja mõita kätte foodsamad töötamistingimused. Võtõõkeelu seadus on aidanud vähe wirutada pagaritöölise hulki. Ametiühing ärgu jätku jeda kasutamata, waid tõmmaku need hulgad enesega kaasa. Sel moel tooks võtõõkeelu seadus kaherfordelt kasu.

Kommunistlik õonestustöö rootsi ametiühingulises liikumises.

Radikaalsed enesekaitse abinõud.

Ragu paljudes teistes maades, nii on ka Rootsis kommunistlik „ametiühinguline ühtlustamiskomitee“, mis loodi 1926. a. korraldatud ametiühingulise opositsiooni konverentsil. On küll wiist üleaurne mainida, et kommunistlikud ühtlustuspüüded toowad ainult lõhesid, wastastikkü umbusaldust, ägedaid seisukohtade lahkiminekuid, mis pitapeale on muutunud hädaohtlikuks ametiühingulisele liikumisele nii tarwiliku solidariteedi suhtes. Ühtlustamiskomitee, kes annab wälja oma ajakirja „Ametiühinguline ühtlus“, pidas 1929. a. jaanuaris oma II üleriiklikku konverentsi, millel efines ka üks profinterni saadik. Konverents mõttis vastu terve rea resolutsioone ja walis vastu wiimase Rootsi ametiühingulise kongressi otsust uue ühtluskomitee, kes hiljem pöördus temaga sõbrustawate liitude poole sooviwaldusega, maksta ühtluskomitee heaks korrapäraselt makse. Ühtluskomitee ühingute juhatused on sellele ettepanekule nõusolekul awaldanud.

24—26. aprillil peetud rootsi ametiühingute keskliidu juhatusel koosolekul arutati tekinud seisukorda ja wõeti vastu otsus, mille järele juhitakse kõikide ametiühingute tähelpanu „Ühtlustamiskomitee“ lõhkimistöödele ja ametiühingutes ilmstis tulnud lahkarwamistele. Peale selle juhitakse tähelpanu sellele, et ühtluskomitee püüab asutada pumaste ametiühingute-internationaali otsekohese kontrolli

all iseiseiswat organitsiooni oma iseiseiswate iseseiswusega. Sellest on tekkimas hädaoht, et rootsi ametiühinguline liikumine lõheneb kahels ametiühinguliseks keskliiduks.

Et jeda hädaohtu ära hoida otsustas juhatus:

1. pöördka kõikide liikmete ja ametiühingute juhatusete poole üleskutsuga kaitsta kõjst ametiühingulist ühtlust ja tagasi liikata kõik katsed, mis tehakse, et juhatusi meelitada ühinema ühtluskomiteega.

2. nõuda ametiühingute juhatuselt, et nad omis ajakirjades ja ringkirjades pööraks liikmete tähelpanu kommunistlikkude lõhujate kõjstetele kawatusetele ja neile selgitaks kommunistide õiget tegevust ja wälja heidaks kõik juhatused ja liikmed, kes ebaloojaalselt wälja astuwad ehk muidutalitawad vastu keskliidu põhikirja ja otsuseid.

Seda kaugenlatusega wäljajaitmise otsust terwitas kogu rootsi töölisajakirjanduses kõjste rahuldustundega. Üksmeelselt toonitatakse tarwidust, teha kommunistlikkude tülnorjatega liihkest lõppu.

Ragu see asjaolu näitab weel kord Moskwa ebaaujust. Kuigi paljud rootsi ametiühingud ja ametiühingulise liikumise juhid on awaldanud alati wene ametiühingute suhtes sõbrustundeid, on efitatud olnud wene ametiühingute konverentsidel, on paljud korrad korral-

danud tutvumemisdelegatsoone Venemaale. Kriigi Wene ametiühingute esitajad on Rootsis alati väga pidulikult deklareerinud omi piüüideid rahulikult koostööks, on wenelejad jüüsti tagaselja piüütaja ettevalmistanud ja toetanud neid piüüideid, mis piüütud just selle koostöö lõhkumiseks ja häwitamiseks! See on

jiis Moskwa tänu! Ülalmainitud otjus näitab, et rootsi ametiühingulistest ringides on nüüüd tundma õpitud Moskwa õiget nägu ja et seal nüüüd tõit tehakse, et rootsi ametiühingulise liikumise ühtlult ja mõitluswõimet hoida alles.

Maaailma ametiühinguliseft liikumiseft.

Pealkirja all „Ametiühingulise liikumise statistika 1. jaanuaril 1928“ awaldab Rahwuswaheline ametiühingute internatsionaal omas kuukirjas „Rahwuswaheline ametiühinguline liikumine“ (aprill 1929), põhjaliku ülewaate, milles ka waatlujele wõetud igafugused woolud maailma ametiühingulises liikumises. Sellest ülewaateft märgime siin alljärgnewad andmed:

1. jaanuaril 1925. a. kuulus üle maailma ametiühingulise liikumise 46 maad 36.062.711 liikmega; 1. jaanuaril 1928. a. oli maid 62 ja liikmeid 46.187.060. Suure on tulnud 16 maad (suuremalt jaolt ladina — ameerika maad).

Ametiühingulised organisatsioonid oma woolude järele jagunesid järgmiselt: wabaametiühinguliselt organiseeritud, hoolimata selleft, kas nad kuuluvad rahwuswahelise S. G. B. internatsionaali wõi mitte; kommunistlikud organisatsioonid; konfessionaalsed organisatsioonid; siindikaliitlikud organisatsioonid. Need organisatsioonid, kes ei kuulu ühtegi ülewalpool mainitud woolude liiki, on on mahutatud rubriku pealkirjaga „mitmesugused organisatsioonid“.

S. G. B. (rahwuswaheline wabaametiühinguline liikumine) haaras endasse 1. jaan.

1925. a. 17.702.431 liiget 30 maas (milleft 13.133.005 liiget 23 maas kuulusid otsekohe S. G. B.) ja 1. jaan. 1928. a. 19.377.448 liiget 47 maast (milleft 13.144.225 liiget 26 maas kuulusid S. G. B.).

Kommunistlik wool haaras enda ümber 1. jaan. 1925. a. 7.333.845 liiget 12 maast, ja 1. jaan 1928. a. 13.670.462 liiget 17 maas.

Konfessionaalsed organisatsioonid — 1. jaan. 1925. a. — 2.112.109 liiget 15 maas, ja 1. jaan 1928. a. 2.149.069 liiget 15 maas.

Siindikaliitlik wool olid arwud järgmisel: alguses 471.439 liiget 12 maast, pärast 285.500 12 maast.

„Mitmesugused organisatsioonid“ — alguses 8.442.887 liiget 32 maast, pärast 10.704.581 liiget 36 maast.

Protsetides olekid üffitud woolud esitad järgmiselt: S. G. B. wool 49,1 ja 42,0; kommunistid 20,3 ja 29,6; konfessionaalne wool 5,9 ja 4,6; siindikalistid 1,3 ja 0,6; mitmesugused organisatsioonid 23,4 ja 23,2.

Kommunistide protjentuaalne kasv on ainult näiline: ta oleneb liikmete arwu tõusust Wenemaal ja selleft, et Moskwa loeb oma waldkonda Siina 2.800.000 liiget.

Rahwuswahelise ametiühingulise liidu majandusprogramm.

Ratsionaliseerimine ja kontsentreerimine ühingu roobastikku.
Rahwuslikule majandusprogrammile seatakse wastu rahwuswaheline programm.

Rahwuswahelise ametiühingulise liidu Pariisi kongressil 1927. a. wastu wõetud resolutsioonis tööliklassi majanduslikkude probleemide kohta, palutakse R. N. S. juhatusst töölikonna majandusliku seisutorra kiisumise kohta hankida temagg liitunud üffikutelt maadelt andmeid, eriti üldise majandusliku tõusu

edendamise, tööstuse ratsionaliseerimise, rahwuslikkude ja rahwuswaheliste tööstuskartellide, kui ka sijeturu ja selle rahwamajandusliku tähtsuse kohta. Saadud andmed tuleks parastistel juhatusse koosolekul läbi wõtada ja nimelt selle sihiga, et wõimalik oleks lõpulikult kindlaks määrata R. N. S. tegemus-

programmi ja selle tegelik teostamine. Majanduskriisimustes asjatundjatega üheskoos peeti siis eriline juhatus koosolek Amsterdamis 21—23. märtsini j. a., kus arutati kõiki neid probleeme ja nii tähtis eelkõige tehti maitsus Praahas kokkutulema vastava komisjoni koosoleku tarvis.

Parisi ajalehes „Peuple“'is kirjutab L. Souhaug (R. A. L. esimees) sellest eelkõige järgmiselt:

„Siinane R. A. L. juhatuskoosolek arutas rahvusvahelist majanduslikku olukorda. Juhatus, jättes otsekohe peale sõja lõppemist algatatud piirideid, on uuesti kaalunud majanduslike probleemide lahendamise võimalusi ametiühingute seisukohast vaadates. Kuigi uus majandusprogramm ei ole veel lõpuliinult välja töötatud, võime juba nüüd öelda, et sellega tahetakse saavutada kolme sihti: töölisclassi materjaalsete ja sotsiaalsete huude kaitset, kõike rahwaste heaolukäigu edendamist ja rahvusvahelise majanduse organiseerimist.

Rahvusvaheline ametiühingute liit asub seisukohal, et sotsiaalseid probleeme, mille lahendamiseks on olenev suurte töölisclasside elujärg, määravad üldised majanduslikud tingimused. Ühikute maade vastastikkuses ärrituvuses on majanduslik arenemine igas ühikuis maas ainult üks tegur teiste maade majanduslikus tõus.

Sellepärast organiseeritud töölisclass ei tohi kõrvale jääda majandusprobleemide lahendamiseks. Igas maas peab töölisclass asju vaatama mitte ainult oma maa majanduse seisukohast, vaid arvestama ka teiste maa majandust. Terve ilma jaoks peab ta välja töötama ühise majandusprogrammi, mis mitmesuguste rahwaste, wäiklastele ja wäiklaskiiridele huudele ja rahvusvahelisele kapitalistlikule grupihuudele vastu seab rahvusvahelise solidariteedi poliitika, kusjuures olgu kaitsitud nii proletariaadi kui ka üldise huud.

R. A. L. ei saa majanduslikku kontsentratsiooni liikumist, millene nähe päew päewalt ikka selgemini ilmneb ja ikka kiirema tempoga edeneb, mitte tähelepanemata jätta. Wägewad trustid ja kartellid, igalpool kerkivad krediidi asutised mis tuhandeid rahwuslikke ja rahvusvahelisi majanduslikke huuringfonde koidavad — kõik need hiiglasu-

red organismid, mis peale sõja ikka suuremal arvul tekkimas, on terwes ilmas kaugele ulatavaid juuri ajanud, nii et nad majanduselus enesest kujutavad mingisuguse hegemonia ja diktaatori ja oma juure jõu tõttu avaldavad mõimsat surwet ka poliitika peale.

R. A. L. ei ole parema produtseerimisorganisatsiooni vastu. Sõda jägedasti on ta wäljendama pidanud, et korraldamata produktiooni halbtusele tuleb lõpp teha, et ära hoida turgude üleküllamist kaupadega ja sellest tingitud kriiside tekkimist. Teisest küljest ei tohi ta warjata, et see arenemine, kuigi ta teatuid häid külgi omab, aegajalt võib juuri hädaohte sünnitada ja eriti just töölisclassi suhtes.

Edasijätkumata kapitalistliku kontsentratsiooniga, 100% monopolide muretsemisega, võib alati kätkestada vastava tööstusharu mõju tõus. Mitte jägedasti ei alandata kontsentratsioonist saavutatud kofkuhoidu müügihindade alandamisega, waid wastuotsa, nad kasutatakse trustide ja kartellide poolt üldise huude wastaselt.

Ettevõtete kontsentreerimine piirab leida wapustusteta produktiooni meetodi. Seleni jõutakse osalt kontsentratsiooni kaudu, mis siis omaforda võimaldab jälle suuremat ratsionaliseerimist.

Silmas pidades jeda arenemiskäiku peabki organiseeritud proletariaat kujundama omi ülesandeid ja need ülesanded määravad R. A. L. programmi.

Kokkuvõttes mõiks jeda järgmiselt wäljendada: On tähtis woidelda selle heaks, et tööline ei muutuks selle suure ja kiire imberkujundamise ohwriks. Ei tohi lubada, et ettevõtja töölist kohtab kui kaupa. Peab energiliselt piiridma firma poole, et töölisclass saaks õiglaselt osa kaswanud ühiskondlikkudest warandustest.

Kõigis maades peab töölisclass nõudma, et ratsionaliseerimine ei piirduks ainult ühikute ettevõtete ja tööstusharudega. Ratsionaliseerimine peab haarama kogu maa tööstust ja ta peab tihedalt ja otsekohelelt seotud olema rahvusvahelise majanduse organiseerimisega. Ta peab tänapäewa pimedale rahwuslikule erinemispoliitikale vastu seadma ilmapoliitika idee, mis kaswab üle ühikui maa piiride ja ratsionaalsel wiisil kasutab maailma, warandusi ühikelt kõigi rahwaste kasuks.

Prantsusmaa üleriikline majandusnõutogu.

Parisis ilmumas ajalehes „Peuple“ kirjutab Zouhaux Prantsuse ametiühingulise liikumise minimaalnõudmistest ja eriti üleriiklikust majandusnõutogust, mille lõpuliik seaduslik finnitamine ikka alles viibib. Zouhaux annab sel puhul liihiteise ülewaate sama küsimuse seisukorrast teistes maades ja eriti prantsuse ametiühingute nõudmistest ses küsimuses:

„Prantsuse ametiühingute keskliit on nõudnud üleriikliku majandusnõutogu ajutamist. Rõhtudes seisukohast, et kogemused selle nõudmise õigust kinnitavad, olid nagu efsialgu nõus ajutise katseks korraldatud ajutisega kuid kindlas lootuses, et see orgaan warsti muudetakse seadusandlikult finnitatud riiklikuks ajutiseks. Kuid ikka alles on majandusnõutogu ainult katseline ajutis, ta lõpuliik põhikiri on küll wäljatõostatud, kuid see magab parlamendi arhiiwides. Keegi ei nõua, et majandusnõutogu peaks kaotatama, kuid keegi ei mõtle ka sellele, et antud lubadusi on waja täita. Sarnane ebatindlus on hädawõttlik. Sellele on

tarwis tähelepanu pöörata juht sellepärast, et tänapäewal peab ära märkima kaht asjaolu:

Saksamaal walmib kõige ligemal ajal üleriikliku majandusnõutogu põhikiri. Wastaw seadus wõetakse wastu warsti.

Inglismaal MacDonaldi poolt esitatud tööpartei programm pooldab samuti majandusnõutogu ideed. Seni olid selle asutise poolt ainult Saksamaa ja Prantsusmaa, kes nõudsid majandusnõutogu asutamist otsekohele ametiühingute kaastõotamisel.

MacDonald ei ole küll weel sõna riiklik majandusnõutogus ütelnud. Kuid ta on, mis weel tähtsam, selgeks teinud, kuidas töölispartei sellesse küsimusse juhtub ja kuidas ta seda jaawutada mõtleb. Oleme alati weendunud olnud, et briti töölislükumine neid samu teid käima jaab, milledele meie sammume. Ühtaegu peame püstitama küsimuse, kas Prantsusmaa tahab jääda teistest maha, kus tal pealegi pole tegu kogemuste ja katsete puudusega sel alal, waid ainult lihtsa otuse tegemisega.

Kapitali sünd.

Ugufes wägiwald, petmine ja lausa rööwimine.

Teadmatuse pimedusse mähitud salakawal süsteem.

Washingtonist teatatakse: praegusel ajal leidub Ühisriikides 30.000 inimest, kellele on warandust enam kui miljoni dollari eest. Wastal 1914 oli neid ainult 7000.

Dollari-miljonär on mees (wõi naine), kellele on omanduseks Cesti markades wähemalt 370.000.000 ja kes, saades selle raha pealt ainult 4% wõib tööd tege mata aasta läbi tarwitada iga päew üle 41.000 marga, ilma et ta penni wõrdki jääks waejemaks.

Oleks aga ebaõige uskuda, et need 30.000 miljonääri wabalt laifeldes, tunneksid end ülihästi. „Waba logelemine“, ütleb Bernhard Shaw, „on nii loomuwastane ja igaw, et wedelejate rikaste maailmas logelemine on kõige wäsitawamaks „tegewuseks“. Kõige suuremad logelejad peawad tegema läbi eri lamamistuuriid, et puhata ja kosuda logelemis-pingutustest. Ma eeldaksin meelsamini tänowapühkimist...“

Kust tuleb see, et üffikute inimeste

käsituses on nii hiigla warandused, kust on nad selle saanud, kes on need loonud?

Bole mingit kahtlust, et kõige rikkuse aluseks olewad kaubad — raha on ainult wahetusabinõu kaupade soetamisel — luuakse tööga. Ja nii on kogu rikkuse aluseks töö.

Kuid kaupade hulgas leiame ühe erilise kauba ja nimelt inimese tööjõu, mida nagu igat teistki kaupa turul müütatakse ja ostetakse ja mille wäärtus ning hind oleneb üldistest turu seadusest. Wabrikant ostab inimlikku tööjõudu turult kokkulepitud hinnaga, mida nimetatakse „palgaks“ ja mis on nii suur, et tööjõu omanik, tööline, päewatöö järgi jaab oma palga eest osta niipalju tarbeaineid, kui palju tal neid hädapärast tarwis läheb selleks, et uuendada järgmiseks päewaks oma tööjõudu.

Usub tööline tööle, siis loob ta juba mõne tunniga nii palju uusi warasid kui ta palga näol ettewõtjalt jaab. Kuid ette-

wõtja on töölise palganud terweks päewaks tääle. Selle aja jooksul loob tööline kahtlemata palju enam uusi warandusi, kui talle ta tööpõu wärskendamiseks palga näol antakse, ta loob seega lisa-wäärtusi, mis jääwad ettewõtja kätte.

Miks lasewad töölised seda sündida?

Rõige pealt ei saa suurem osa neist praegugi weel sellest aru. Teiseks pole organisatsioonid, mis töölise poolt selle muutmiseks ellu kutsutud, weel küllalt tugewad. Kui aga tööliskonna organisatsioonid jõud on alles liig nõrk, siis ei järe tööpõu müüatel efsialgu muud üle, kui leppida selle olukorraga.

Aga kes on need, kes tarwitawad wõõrast tööpõudu, kes ostawad teda ja kes jõuawad ta eest maksta?

Need on kapitalistid, see on walmistuse abinõude (masinate, tooresainete, maa j. n. e.) wõi raha omanikud. Ostes tööpõudu ja pannes teisi inimesi oma ette-wõttes tööle, omandawad nad logu lisa-wäärtuse ja muutuwad päewast päewa ikka rikkamaks.

Aga kust on kapitalistid saanud oma algwaranduse, mille abil nad nüüd sunniwad teisi inimesi looma omale lisa-wäärtusi?

Aegloomiselt on sündinudki suurte waranduste kogumine wägiwalla teel. Goethe lasseb õpilase ja õpetaja kahekesi kapitali tekkimist lapse suu läbi kirjeldada nii:

Õpetaja: Mõtke, laps, kust on need anded pärit? Sul ei saa olla ometi midagi iseneesest.

Laps: Rõik saan ma oma isalt.

Õpetaja: Kust sai aga isa kõige selle?

Laps: Wanaisalt.

Õpetaja: Aga wanaisa! Kust sai siis tema?

Laps: Ta on selle lihtsalt wõtnud...

Jah, ta on tööpoolest selle lihtsalt wõtnud. Aegjärgudel, mil pandi alus suurte kapitalide kogumisele, wõeti lihtsalt, wõeti wägiwallaga, ülekohtuga.

Nii näiteks Portugali asekuningas Albuquerque rüüstates omandas aastal 1511 Malakkas Idaaafias üle miljoni tukati.

Inglise kohtunikud 16. sajangul ajasid kulda kokku sel teel, et seadsid sisse eri takside õigeksmõistwate otjuse eest. Iga kuritegija wõis end õigeks osta, makstes kohtunikule suuri summe.

Hollandi kaubandus-kompanii warustas sõjariistadega 800 laewa, mille abil ta wallutas 540 laewa, kust sai ligidale 6 miljoni naela, sama laewastik rööwis portugaalastelt weel 3 miljoni naela.

Strasburgi komandant keeldus kord wõtmaft wastu juudi rahwuse delegatsiooni. „Soimetage eemale mu filmist need lurjused“, karjus ta, „kes on tapnud meie õnnistegija Jeefuse Kristuse!“ Kui aga üks kofahärra juhtis ta tähelpanu sellele, et saatfond tahab anda üle funinglikule ametikandjale ühe suurema rahasumma— „kingitusena“ siis muutus mehe toon. „Nii, nii“, ümises nüüd herra kindral, „laste nad astuda sisse, sest lõpuks nad ei teadnud ju, mida nad tegid...“

Eriti tulutoowaks äriks oli kauplemine orjadega, mis kestis mitu aastajada. Aastal 1771 näiteks toodi Aafrikast 47.000 neegrit, kellest ligidale pool kuulus Liverpooli orjakauplejate omanduseks. Sellest ärioperatsioonist saadud puhaskasu kõige tagasihoidlikuma kalkulasiooni juures tõusis 1/2 miljoni naelani.

Aga kas on siis tänapäewal tehtawate ärioperatsioonide iseloom põhimõttelikult muutunud? Eks olnud näiteks 1904 a. mingi Ameerika rahameeste rühm ära ühe wasekaewanduse 39 miljoni dollari eest, aputas siis aktsiafeldi ja müüs peagi aktsiaid ära 75 miljoni dollari eest, saades ilma mingi waewata terwelt 36 miljoni dollari puhaskasu!

Neli tähtsamat sajaja keemiawabrikut hoidsid 9 aasta jooksul (1902—1911 a.) oma saaduste hinnad nii kõrgel, et said selle aja festel maksta diwidende ette-wõtetesse mahutatud kapitali kolmekordses suuruses.

Üks naljahammas kirjeldab kapitalistliku korra salakawat mehhanismi järgmiselt:

Keegi tööstur on lastnud end maalida; pildil seisab ta laialt ja tähtsalt, käed püstitaskutes.

„Leiate pildi loomuliku olewat?“ küsib ta oma külalistelt.

„Mitte just wäga!“

„Kuidas nii?“

„Harilikult armastate teie ju toppida oma käja teiste taskutesse!“

Sellest kapitalistliku korra salakawalast mehhanismist ei saada weel üldisuses hästi

ru, ka mitte tööliskonna keskel, kes ometi ise loob need lijaväärtused, mis pilllikult üteldes, ta taskuteist ära võetakse. Kuid meie elame ajal, mil proletariaat hakkab jaama täisealiseks, mil walmib ja kasvab ta jõud. Ametiühingute ülesandeks olgu õpetada töönimeisi ära tundma oma jõudu

ja jeda ka õieti tarvitama oma huwides. Kõrwaldagem kate sellest müstiliselt pimedujelt, mis warjab tõtt ühiskondlikkudest wahefordadest. Wõwagem kapitalistliku majanduskorra saladused, et jeda õiis näeksid, õiis teaksid, õiis alles pääjeme mõõdast kapitalismi orjapõlwest.

Töötatöölise kindlustamine Kanaadas.

Kanaada ametiühingute liit iga aasta astub ühendusse ministerpresidendi ja teiste walitusliigetega ja tutvustab neid Kanaada ametiühingulise liikumise nõudmistega. Kui neid iga-aastaseid nõudmisi lähemalt waadelda, õiis peab üttema, et Kanaada ametiühingute liit walituse wenitamise-politiika tõttu sageli peab tagasi tulema endiste aastate nõudmistele juure ja neid uuesti kordama. See käib isegi Japane põhjapanewate asjade kohta nagu jeda on kõnewabadus, streigipõstidel seisumise legaliseerimine, streigi puhul relwastatud jõudude tarvitamise keeld, noorte militariiseerimiseks antawate toetussummade keelamine, jenaati vetoõiguse piiramine, Washingtoni konwentjioonide õfjekohene läbiwiimine jne., 8-tunniline tööpäew jne.

Rahuldust wõiwad pakkuda tänawu aastal tehtud rõõmustawad edusammud tähtsama küsimise lahendamisel, nimelt jotsiaalsete andluse: töötatöölise kindlustamine. Selle küsimusega ühenduses wõib Kanaada ametiühingute liit konstateerida, et parlament on ühel häälel tunnustanud töötute — haigus- ja õnnetusjuhtumuste — kindlustamise küsimise uurimiseks nimetatud komitee aruannet, mis lootust annab, et weel tänawu aastal maksma pannakse wastawad määrused. Selle aruande sissejuhatawas osas öeldakse järgmist: „Töötute kindlustamine tuleb ilmtingimata lähema aja jooksul läbi wiia, ja jeda peab käsutama kui meieaja majandusliste probleemide lahendamise üht elementi.“ See õtus wäljendab kogu Kanaada awalikku arwamist. Et selle tähtsa probleemi lahendamine on jõudnud juba niikaugele, on tähtlemata Kanaada ametiühingute wiimaste aastate wiimimata jõupingutuste tulemus.

Sealjuures olid ametiühingud seisukohal, et töötute kindlustamine enesest kujutab aimult ühe liili üldiseses töökaitse seaduste ketis. Tahetakse kaotada laialdane töötatöölise ja abinõuna selleks näeb ametiühingute liit muu hulgas: parem ja otstarbekohasem maa loodusliste

waranduste kajutamine, kriisiaegadel awalikude töõde korraldamine, kõigis riigialustis ja ettewõtetes töõjaja piiramine 8 tunniliseks, walituse poolt korraldatud töõbürood, kõikide eratöõbüroode kaotamine, kes raha eest kõi annawad, kaugematesse kohtadesse töõle jõilwatele töõlistele reisiraha andmine, hooajatöõde koordineerimine, ehitustöõde edendamise talwekuudel, sissjerandamise kõwem piiramine ja kindel tollipoliitika.

Mis puutub töötatöölise kindlustamist, õiis nõuab Kanaada ametiühingute liit — wastuõffa paljudele teistele jotsiaalsete seadustele, mis Kanaadas ühijõite maakondade järele õjõugufelt läbi wiidud — et see maksma hakkaks ühtemoodi üle terve riigi, jeda sellepärast, et töõlistes, kes jagedasti teenistus- ja elukohita muutma peawad, seadusest igaalpool ühtewõiffi kasu jaaõfid.

Üldise töötatöölise kindlustamise põhjustena toob Kanaada ametiühingute liit muu hulgas järgmist:

1. Töötatöölise wähenemise töõliste õstujõu stabiliseerimisega, mis tuhandetele töõlistele kindlustab töõ. Kindlustamine annab kõufe paremaks hooajatöõde koordineerimiseks. Ta aitab kaasa, et Kanaadas juba olewad töõjõud wastawalt ära kasutataks, mis wäljendab wõõra töõjõu juurdewoolu. Ta aitab luua parema töõkorralduse, nii et jaaõub tafakaal töõstuse õitsea ja depressiooni wahel.

2. Töötatöölise kindlustus annab töõlisele ja ta perekonnale teatud kaitse ja wäljendab neid demoraliseerimast tagajõrgi, kui töõline jääb töõta ja on sunnitud wastu wõtma almuõjeid.

3. Töötatöölise kindlustus edendab usaldatavate andmete kogumist töötatöölise suuruse ja põhjuste kohta. Need materjalid wõiwad palju kaasa aidata töötatöölise arahoidmiseks.

4. Töõliste elustandard jaaõ tõusma ja sellelega wähenemad töõstuslistes rahutusjed.

5. Ta häwitab töõjõu ja produktjõonijõu pillamise.

Wälismaisest ametiühinguest

Töösulud ja streigid Saksamaal.

Kuidas on kujunenud ettevõtjate klassiõitlus!

1928 a. kujunes Saksamaal ägedaks klassiõitluselaks. See ilmneb iseäranis terawalt töösulude tõttu kaotatud tööpäewade statistikas. Saksaa tööministeeriumi ametliku aruande järele oli möödunud aastal tööpäewade kaotus tööõitluse tõttu järgmine:

	Kaotatud tööpäewad		
	Streigi	Töösulu	Rokku
1924	13.198.470	22.663.111	35.861.581
1925	11.259.064	5.845.933	17.104.997
1926	891.606	513.269	1.404.875
1927	2.872.809	3.133.141	6.005.950
1928	3.332.333	7.118.095	10.450.478
	31.554.332	39.273.549	70.827.881

Möödunud aastal läks tööõitluste tõttu ümargufelt 10½-miljonit tööpäewa kaotfi. See on eelmiste aastatega võrreldes hiigla tõus. Kaotatud tööpäewade suhtes on aastad 1924 ja 1925 veel kurwemad. Raha stabiliseerimise järele oli tähtis äärmiselt madalaid palkasid wiia wähegi wastuwõetawale kõrgusele. Sellest siis tuligi suur tööõitluste liikumine.

Möödunud aasta töösulude tõttu kaotatud tööpäewade hulk oli kaks korda nii kõrge kui need, mis tingitud streikidest. Kõrgu wiimase wiie aasta jooksul kokkuwõetud kaotatud tööpäewade hulk, mis tingitud töösuludest on jällegi märksa suurem, kui see arv, mis tingitud streikidest. Nii awalduß klassiõitlus, mida ettevõtjaskond peab! Millised hiigla wäärtused on selle tõttu kaotfi läinud! Nendest rahwamajanduslistest kaotustest oleks jatkunud nõutud palga kõrgendust tasuda wõib olla mitme aasta jooksul.

R. U. L. nõukogu koosolek Praahas 23.—24. maini 1929 a.

Päewakord:

1. Esimehe awamistõne ja terwitustõned.
2. 1928 a. juhatuse tegewusaruanne ja 1929 a. tegewusprogramm. Aruandja Joh. Sassenbach.
3. 1929 a. Rahwuswahelise töökongressi eelkäib. Aruandja Cornelius Mertens.

4. Üleilmiline majandusline seisuford ja Rahwuswahelise ametiühingulise liidu majandusprogramm. Aruandja Theodor Leipart.
5. Lafuline puhitus töölile ja ametnikkudele. Aruandja Rudolf Tayerle.
6. Rahwuswahelise ametiühingulise kongressi tohaja aja kindlaks määramine.
7. 1928. a. eelarwe läbiwaatamine ja rewisjoni komisjoni aruande kinnitamine.
8. 1929 a. rahanduskawa heakskiitmine.
9. Siitmemaku küsimus.
10. Rahaliste toetuste andmine ühikute maade tehtlile.

Cesti Ametiühingute poolt wõtab nõukogu koosolekul osa Tööliühingute Keskkliidu sekretär Jms Muft, kes teel töötoimtonna kongressile peatub Praahas 23.—25. maini, kust ühes teiste maade tööliseühingutega sõidab edasi Genfi.

Austria töölispanga jõudne kasw.

Kuues järjekorraline Austria töölispanga nõukogu üldkoosolek on jällegi näidanud, et see asutus rõõmustamal wiisil edeneb ja kaswab. Tema kapitalid on aruandeaastal tõusnud 34,6 miljoni shillingi pealt 44,9 miljoni shillingi peale, s. t. peaaegu 30% wõrra. Peaaegu 40% kogu kapitalist on mahutatud otsekohe realiseeritawates ja wäärtustes. Aruandeaasta jooksul on asutatud kaks uut wähetuskoda. Nasta puhaskasu on 583.922 shillingit. Omas aruandes ütles ettevõtte direktor Großmann, muu seas järgmist: „Meie panga mõrdlemist kiire ja kõrge arenemine on ainult selle tõttu võimalik olnud, et teda toetawad mitmesugused Austria tööliskõikumise harud. Nii awalduß meie panga alaliseks edus, ühtlasi ka Austria poliitilise wabaametiühingulise ja ühistegelise tööliskõonna jõu arenemine ja kasw“.

Hoover ja tööpuudus.

Uus Ühendatud riikide president Hoover, tahab muu seas lähemalt tutvuneda ka tööpuuduse küsimusega. Suba aasta enne ametisse astumist organiseeris ta komitee üldiste majandusküsimuste uurimiseks. Selle komitee aruandest, mis warsti ilmuvat, selgawat ka Hooveri seisukoht tööpuuduse wastu wõitlemise probleemi suhtes. Ametiühinguline liikumine on sellele aruande ilmumisele suuresti kaaja mõjunud; Ameerika ametiühingute keskkliidu esimees Green, kui komitee liige, kirjutab samuti kui Hoover sellele aruandele alla. Ühisriikide ajaloois oleks see esimene kord, kus ühel riiklikul dokumendil esineb Ühisriikide presidenti allkirja kõrwal Ameerika ametiühingulise keskkliidu esimehe allkiri.

Briti delegatsioon Genfi.

Viimasel Briti ametiühingute keskkliidu juhatusel koosolekul otsustati maikuus peetavale Genfi töökonverentsile jaata sln. Pul-ton. Tehnilisteks nõuandjateks määrati: sln. Findlay ja sln. Varley (tööõnnetuste ärahoidmine), Ernest Bevin ja Ben Tillett (laeva laadijate tööliste kaitse), J. Hallworth ja G. S. Elvin (ametrnikkude tööaeg); J. S. Thomas ja Mc. Gregor Ross tehnilisteks nõuandjateks finnitöö küsimustes.

Taani ametiühingud koonduvad.

Siljuti ühines Taani ametiühingulise keskkliiduga õppimata tööliste liit, kes vastava otsuse vastu võttis omal viimasel kongressil. Ka elektrikute liit on otsustanud sedasama teha. Need kaks uut juuretulumikut tähendavad Taani ametiühingute keskkliidule rõõmustavat jõu juurdewoolu, mille tõttu viimase liikmete üldarv jelleläbi tõusis 155.978 pealt 241.094-ni.

Egiptuse ametiühinguline liikumine areneb.

Egiptuse valitsuse poolt väljatöötatavate tööseadusega ühenduses on egiptuse ametiühinguline liikumine rõõmustaval viisil elamaks läinud. Nii korraldasid hiljuti autojuhtide ja mehaanikute ametiühingud konverentsi, millest osa võtsid maa tähtsamatest linnadest 10 isesugust liitu, ja konverentsil wastuõetud otsused on kogu ametiühingulisele liikumisele juure tähtsusega. Sel konverentsil arutati uut teoffilolewat tööseadust ükfit-asjalikult ja võeti tema kohta oma seisukoht. Nii nõuavad nad näiteks, et päevane töökestus, mis seaduse järele 9-tunniliseks kawatsetud, vähendataks 8-tunniliseks. Peale selle otsustati peaministrit paluda, et ametlikult saadetakse maa kõigile ametiühingutele uue seaduse siju ära kiri, et kõik organisatsioonid saaksid sellega tutvumeda ja omad seisukohad avaldada. Lõpuks otsustati nõuda, et 1-ne mai antakse pühaks kogu egiptuse tööliiskonnale.

Töötute statistika Ameerika Ühisriikides.

Ameerika Ühisriikides ei ole veel riiklikku töötute statistikat ja olemasolewad andmed sel alal on üldiselt üksteisele vasturääkivad. 1930 a. rahwalugemise ajal kawatsetakse üldise lugemise korral andmeid

koguda ka töötute kohta, sest Ühisriikideski hakatakse asjale tõsisemalt vaatama ja töötute küsimust võtma riigi ajana. Stewart, Ühisriikide tööstatistika komisjar, uurides pikemat aega eriti just töötute küsimust, arwab, et see ei ole mitte üksi teatud rahwa ja riigi probleem, kurnates selle majanduslikku jõudu ja tahtades riikidewahelist kaubandust, waid on palju enam maailma probleem.

Rinnitus furma puhul Prantsusmaal.

Prantsusmaal praegu teoffil olewa sotsiaal-seaduse järele kawatsetakse abi anda enneaegu furnute (s. t. kelle wanadus ei küüni pensionisaamiist õigustawa 60 eluaastani) omakstele, ja nimelt 20% lahunu keskmisest aastapalgast. See abiraha ei tohi wähem olla kui 1000 franki, aga ka mitte enam kui ½ keskmisest aastateenistusest. Abi wõiwad saada ainult need rinnitatud, kes seaduse jõusse astumiseft saadik wähemalt ühe aastamaksu tajunud. Abi saab furnu abikaasa (ehk abikaas), ehk, kui see enam elus pole, otsekohesed järeltulijad, werisugulased, kes furmapäewani olid furnu ülalpidada. Deskedel, kel wähemalt 3 last, kes nooremad kui 13 aastat, on õigus saada lühemaajalist toetust lastele (väljaarwatud kaks esimest. Waesedlapjed alla 13 aastat wõiwad saada teatawa aja jofful waeslastepensiooni. Lastele, kellel kirjalik õpilasleping, ehk kes mõnes awalikus wõi erafoolis õpitwad, mõnd parandamata haigust põewad wõi inwaliidid on, wõib toetust anda kuni 16 eluaastani. Mjutine waeslastepensioon ei tohi wähem olla kui 90 franki aastas lapse kohta.

Sisemaiselest ametiühingulest.

Tartu Töölisühingute Keskkliidu päewaküsimustest.

Möödunud kuul oli Tartu Töölisühingute Keskkliidu nõukogu aastakoosolek, kus peale jookswate asjade waliti ka uus juhatus jne.

Uude juhatusse said esimeheks edasi senine esimees K. Ofrill, teisteks juhatusel liikmeiks M. Dunapuu, M. Pank, E. Kiris (wanad), H. Sobana, J. Peerdo ja M. Loom (uued). Asjaajaja otsustati walida wäljastpoolt juhatusft.

Gelarwe aasta otsustati ülewia senisest

1. jaan. — 1. jaan., 1. aprilli peale. See hõlbustab mitmeti asjaajamist. Mis eelarve on kerkinud õige aukartustäratavasse forguksesse, nimelt on ta tafakaalustatud fr. 6275 peale. Sisjetulekuist annab juurema osa linnavalitsuse toetus, einelaua ja jaali üüir, ühijuste maksud jne. Väljaminekuist neelab lõmiosa forteri üüir fr. 3125, fiite ja walgustus, fr. 1200, ruumide korrahoid fr. 525, kultuuriliseiks otstarbeiks — kurfused, loengud jne. — 200, asjaajaja palk fr. 600 jne.

Saabum juuni toob teatud waifuse ametiühinglaste perre. Sulg töölisi peab juureks kaugemale tööle afuma jne. Ning ei ole ka mingi patt jee, kui talw otja ühingute töö juures finni olnud inimesed wähe hinge tagasi tõnbawad.

Tartu ametiühinglaste eskurfioon Helsingi.

Tartu Töölisühijuste Kesfliit korraldab juuni kuul eskurfiooni Helsingi.

Digemalt teatatakse järgmise „Töölise Hääle“ numbris.

Tartu Cesti Wabatöölise Ühiandmise Ühifus 5 aastane.

26. mail möödub Tartu Cesti Wabatöölise Ühiandmise Ühifuse afutamifeist 5 aastat. Sel puhul korraldatakse pidulik aktus.

Tartu Maaleri ja Riwitöölise Ühifustel

on kawatus juuni kuul organiseerimise nädalaid korraldada. Teatavasti on juwifel ajal tähendatud tööaladel hooaeg, jellelõttu wõib loota edukufit.

1. mai Tartus.

Tartu Töölisühingute Kesfliit korraldas rongifäigu.

Endiste aastate eeskujul korraldas ka tänamu Tartu Töölisühingute Kesfliit mai rongifäigu. Rongifäik õnnestus haruldaselt hästi, ofawõtjate arv ületas tublisti 3000. Rongifäiguks koguneti Töölisühingute kodu ette Tähe tän. 13, kust läbi südalinna tänawaid mindi Tähtwere parki, pargis oli kontsert-miiting. Ühifuse awafõna ütles kesfliidu efimees R. Ofrill, kõnelesid S. Johanson, M. Dunapuu ja P. Freiberg. Aasta eest langenuid mälestati leinamarfifiga. Tagafitlles lõppes rongifäik Töölisühingute Rodu ees,

kust laiali mindi, et õhtul weel korraldatud õhtule tagasi tulla. Ka õhtul oli ruumifas jaal rahwast puupifisti täis, kes maifohafjed ettefanded fiidumawaldustega wafu wõtfid.

Tartu Puutöölise Ühing 20 aastane.

Käesolema aasta 1. mail möödus 20. aastat Tartu puutöölise efimefe organisafiooni afutamifeist. Seda tähtpäewa mälestas praegune Tartu Puutöölise organisafioon — Tartu Puutöölise Ühing — 27. aprillil kooswiibimifega teelauas.

Kooswiibimife awas ühingu efimees N. Stein ühifese ülewaatega ühingu senifist elufäiguft. Terwitafid Gestimaa Töölisühingute Kesfliidu efindaja R. Muft, Tartu Töölisühingute Kesfliidu efindaja M. Dunapuu, Tartu Metallitöölise Ühifuse efindaja M. Toom, E. S. T. P. efindaja N. Meffart, Tartu Töölise Laemu-Soiu Ühingu efindaja S. Kristien, Tartu Cesti Wabatöölise Ühiandmise Ühingu efindaja N. Karu ja teifed.

20. aastapäewaks murefjes ühing omale ka uue lipu. Wana läks juurtel „puhafstus-aastatel“ kaduma. Uue lipu ühel küljel on walgete tähtedega „Tartu Puutöölise Ühing“, teifel küljel „Kõigi maade töölifed, ühinege!“

Ametiühinglased, töölisnoorpõlwe juwipidustustele!

Noorofisialifitlik Diit, Töölisfipordi Diit ja Tallinna Töölisfiteater korraldawad 8. ja 9. juunil Tallinnas efimefed Töölisnoorpõlwe juwipidustused. Kawas on efimefel õhtul rongifäik ja juur wabaõhupidu, kus kawa on waimufstaw ja mitmekesine, teifel päewal pidulik miiting, rida sportfikke wõifitlufi ja õhtul teatrietendus. Ametiühinglased rühmadena on eriti terwitatud! Ofawõtjad wäljafipoolt Tallinna leiawad forteri — teatagu ofawõtufst aegfaste, arwu teada andes, aadressifil: Suwipidustuste jefretariaat, Põiftkaf 367, Tallinn.

Juriidilist abi

leiawad ametiühinglased E. T. Reskliidu juures afutatud juriidilifeseft büroost. Ametiühingu liikmetele nõuandmine maksuta. Tallinn, W. Pärnu mnt. 31.

Wastutaw toimetaja J. Piiskar.

Wäljaandja E. Töölisühingute Kesfliit.

Pirjastufe o.-ü. „Täht“ trüff, Tallinnas, W. Pärnu mnt. 31.